

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Kedo, o Jezus mili?

(Za mesec Jezusovega srcá.)

Kedo, o Jezus mili,
na križ te je razpel?
Obleko ti s telesa
kedo, kedo je vzel?

Kedo iz trnja krono
na glavo ti je dal?
in ran, oh, brez števila
kedo ti je zadal?

Srce presveto tvoje,
ki ljubi nas tako,
kedo, o Jezus mili,
prebodel je, kedo?

Li storil to je oni,
povej mi, o povej!
sovrág, ki bil zakleti
je tebi od vselej?

Kaj ne, sovrág ti tega,
o Jezus, storil ni? —
To storil jaz sem grešnik
ti z grehi svojimi.

Zato pa, Jezus, prosim
morje mi daj solza,
da ž njimi spral si bodem
vse grehe iz srca.

o. Mirko Mirič.

II. nedelja po binkoštih.

Neki človek je napravil veliko
večerjo. (Luk. 14.)

Naključila naj bi se ti, dragi poslušalec, velika bolezen. Le malokedo bi upal tvojega ozdravljenja. A izvedelo bi se pa, da tam daleč v tuji deželi biva mož, ki z lahkoto leči vsako enako boleost. Vprašam te: ali ne bi pohiteli tvoji stariši, sploh tvoji ljudje — in če bi treba bilo čez deveto goro — tje do slovečega moža ter mu razložili vse tvoje bedno stanje pričakujoč po-

moči? — In ko bi ozdravljen bil, kaka slava bi se razglašala lečniku; kako bi se vsakemu svetovalo, naj si tudi on poišče imenitnega moža in njega izpričane pomoči.

Dragi moji! Tak in brez primere bolji — ker čudodelen zdravnik našim dušam je Jezus Krist v sv. zakramentu.

Kako naj duši zdravja iščemo ob Jezusu Kristu v sv. zakramentu — o tem premišljujmo danes — v osmini presvetega Rešnjega Telesa — z božjo pomočjo.

*

Za telesno zdravje so ljudje sploh navajeni biti zelo skrbeči. Prezgodaj se razhladiti vtegneš; tako uhlažen pa lahko smrtno zboliš: s to besedo svare onega, ki se je morda v hudem delu razvnel preveč. — Varuj se, da si v tujem, neznanem kraju ne nakoplješ bolezni: naročajo temu, ki se podaja na dalnje potovanje. — Kak revež je človek, ki ni zdravega telesa; ker le v zdravem telesu — tolikrat čujemo — biva zdrava duša, skrbite torej za svoje zdravje: to govore stariši in predniki svojim otrokom ali sebi izročeni.

Tako torej s telesnim zdravjem! In prav je to, da se telesnemu zdravju skrbi in da se vadi vsakdo vas paziti zdravja — tega predragocenega blaga.

A, dragi — kolikor več vrednosti je duša memo telesa, toliko skrbljiveje pozornosti nam treba za dušno blagostanje.

Pametnega zdravnika si poiščeš za izgubljeno telesno zdravje — kje pa dušnega dobiš? Odgovor: Dušno zdravje si zagotoviš, če se ob izpovedi očistiš grehov in potem prejmeš Jezusa v presvetem Rešnjem Telesu. — Tomo Kempčan v svoji zlati knjigi „Hoja za Kristom“ trdi, „da v sv. obhajilu zori duši najlepši sad ter si tu dobivaš najkrepkejšega zdravila.“ (IV. knjiga, 10. pogl.)

Dragi! Zato ne smemo biti današnjim vablencem v evangeliju podobni, ki se odtegnejo tej pojedinosti — prav nalašč jim pripravljene po nebeškem Očetu. Sicer bi tudi nam, kakor njim, ostro kedaj zagrozil gospodar govoreč: „Povem vam, da nobeden teh, ki so bili povabljeni, ne okusi moje večerje.“ (Luk. 14.)

Kakor vsakdanja jed vzdržuje zdravje telesu in ga varuje, da ne omaga — prav taka je torej ob duši s to nebeško jedjo.

Ker so dobri kristijanji sploh navajeni pogosteje v letu prejemati zakramentov, kako se torej mi pripravljajmo, da nam bo prejetje sv. zakramenta vselej v naš dušni prid? — Tako-le, kakor zopet beremo v knjigi „Hoja za Kristom“. Jezusu po prejetjem sv. obhajila govorimo naslednjimi besedami Tome Kempčana: „Jezus, ti veš, katerih dobrot potrebujem najbolj in kako da sem

ubožen. — Glej revež in gól stojim pred teboj; po tvoji milosti hrepenim in te usmiljenja prosim. Okrepčaj lačnega ubožčeka, vžgi mojo mrzlotu z ognjem svoje sv. ljubezni. (IV. knjiga, 16. pogl.) . . . Večkrat se moram samega sebe sramovati, ker hojevam do tvojega altarja in do obhajilne sv. mize tako mrzel in tako mlačen. — Saj ne gorim ves pred teboj, moj Bog, in nisem tako vnet, kakor je bilo to ob mnogih pobožnih, ki se niso mogli solz zdrževati zaradi prevelicega hrepenenja po sv. obhajilu. Prav teh vseh goreča vera mi dovolj izpričuje — Jezus tvojo sv. pričujočnost v tem zakramentu ljubezni. Moj dobrotljivi in sladki Jezus, bodi mi milostiv! (IV. knjiga, 14. pogl.) — Toliko, dragi, iz „Hoje za Kristom“ za tvojo pripravo pred sv. obhajilom.

* * *

Takimi lepimi in podobnimi besedami se usposobujmo, dragi poslušalci, vselej — sedaj in pozneje —, da vredno prejmemo Jezusa v sv. zakramentu. — Če smo le prav pripravljene bili, pridobili smo si tu v presvetem Rešnjem Telesu najboljšega vseh blagrov — dušnega zdravja in dušno zdravi smo se storili vredne onih prihodnjih velikih večerij, koje nebeški gospodar rad vravna vsem nam povablencem gori v svojih svetlih bivališčih — nad zvezdami. Amen.

Vsakemu delu primerno plačilo.

„Človek je vstvarjen za delo, kakor ptica za letanje.“ Delalec je vreden svojega plačila. Delati je treba vsakemu, da se preživi. Delo je pa različno. Nekteri delajo bolj z rokami, drugi z glavo.

Motrimo zdaj posamezne stanove in njihovo delo. Kmetijski stan tvori gmotno podlago drugim stanovom, ko namreč prideluje in preskrbi živeža vsem ljudem. To delo je bolj mehanično, za-nje ni treba posebne izobrazbe in duševnega navora. Torej so taki delalci plačani bolj slabo. Pa tudi

kmetijski stan je spoštovanja vreden stan. O njem govori pobožni Sirah: „Ne sovražite trudapolnih opravil in poljskega dela, katero je od Najvišjega zapovedano“.

Na višji stopinji so obrtniki, ki prenamejajo razne pridelke narave ter je priležne tvorijo raznim zahtevam človeške družbe. Ker je pri tej stroki treba tudi ročne spretnosti, in pa precej duševnega napora, zato služijo obrtniki tudi večjo plačo.

Obrtnike pa nadkrilujejo trgovci ali kupci, ki razpečavajo razne izdelke ali proizvode obrtnikov in pridelke kmetijstva. Ti imajo navadno večjo plačo nego obrtniki, ker jim tudi treba večje spretnosti in večega duševnega napora.

Nahajajo se pa še stanovi, ki bolj z glavo delajo nego z rokami; in ti so vojaki, vradniki, zdravniki, učitelji in duhovniki. Ker je vseh teh delovanje jako važno za blagor in obstoj človeške družbe, zato jim prisloja primerno večja plača.

Pa človek ni le za ta svet, njegov smoter so nebesa; skrbeti mu je za dušo, da ono izveliča. Nebesa pa si služimo z dobrimi deli krščanskega usmiljenja, kakor se bere v bukvah pregovorov (21, 21.): „Kdor hodi za pravico in usmiljenjem, našel bo življenje, pravico in slavo“. „In usmiljenje je vzvišeno nad sodbo.“ Jezus Krist pa dobra dela, bližnjemu storjena, tako poplača, kakor da so njemu bila storjena. Sodnji dan poreče usmiljenim: „Lačen sem bil in ste mi dali jesti; žejen sem bil in ste mi dali piti“. In da ni dvomiti o pomenu teh besedi, pristavil je še, da bodo usmiljeni vprašali: „Gospod, kedaj smo te videli lačnega in smo te nasitili, ali žejnega in smo te napojili?“ i. dr. On jim pa odgovori: „Resnično vam povem, kar ste storili kateremu teh mojih najmanjših bratov, to ste storili meni.“ To zagotovilo je Krist potrdil pri mnogih svetnikih, ki so bili usmiljenega srca, čudežnimi prikaznimi. Na priliko pri sv. Martinu. Nasproti pa nam bode božji sodnik v zlo štel opuščanje onih dobrih del, ktere bi bili morali bližnjemu storiti po dolžnosti in po vesti. — Tako bo, kakor da jih njemu samemu nismo storiti hoteli. Telesna dela usmiljenja našemu

bližnjemu so: Lačne nasitovati, žejne napažati, nage oblačiti, popotnike vsprejemati, bolnike obiskovati, jetnike reševati, mrliče pokopavati. Veliko zaslug si nabere, ki bližnjemu stori katero teh omenjenih del, kakor pravi sam Jezus Krist pri Mateju (10. 41—42): „Kdor sprejme pravičnega v ime pravičnega, prejme plačilo pravičnega; in kdorkoli da piti komu izmed teh narmanjših le kozarec mrzle vode v ime učenca, resnično vam povem, ne izgubi svojega plačila.“ Če kdo pogorelcu da miloščine, s katero si more utešiti lakoto, omisliti si obleko in napraviti novega pohištva, prejme toliko večje plačilo od Gospoda, ker je z darom žalostnega tolažil ter oveselil. In Krist je rekel: „Veliko boljši je dajati, nego jemati.“ — Sploh so usmiljenja vredni zlasti pogorelci in bolniki; zdi se, kakor da so se na pogorelce premalo ozirali posihmal posamezniki in tudi dežele in države. — Pa kolikor vredniši in imenitniši je duša od telesa, toliko bolj zaslužna so duhovna dela usmiljenja, n. pr. grešnike svariti, nevedne učiti, dvomljivcem prav svetovati, žalostne tolažiti, krivico potrpežljivo prenašati, razžalilec iz srca odpustiti, za žive in mrtve Boga prositi. Prvo in drugo je pri Bogu posebno velike vrednosti. Tako pravi sv. Jakob: „Bratje moji, ako kdo izmed vas zajde od resnice, in ga kdo vrne, naj ve, da, kdor grešnika vrne od njegove krive poti, rešil bo njegovo dušo od smrti in pokril veliko število grehov (to je: izbrisal bo veliko število grehov unega izgubljenca in svoje lastne grehe). In o velikem plačilu onih, ki poučujejo nevedne, pravi sv. pismo: „Kteri pa so bili učeni, svetili se bodo kakor nebesna svetloba; in kateri jih veliko poučujejo v pravici, kakor zvezde na vse večne čase.“ Se ve da sama učenost ne zadostuje za nebesa; kakor pravi sv. Pavel: „Ko bi človeške in angeljske jezike govoril, ljubezni pa bi ne imel, bil bi kakor bučeč bron ali zvoneč zvonec. In ko bi znal prorokovati in bi vedel vse skrivnosti, in bi imel vso učenost, in ko bi imel vso vero, tako da bi prestavljal gore, ljubezni (ki izvira iz milosti božje) pa bi ne imel, nič nisem.“ — Nekega dne je rekel brat Egidij svetemu Bonaventuri: „Blagor

vam, oče Bonaventura, ki veste toliko reči, jaz bore nevednež pa ničesar ne vem; lahko se bolj posvetite, kakor jaz." „Čuj“ — mu odgovori svetnik — „če kaka nevedna starka Boga bolj ljubi nego jaz, svetejša bo od mene. Tedaj pa je jel brat Egidij klicati na glas: „Starka, starka, čuj, čuj, če Boga bolj ljubiš, posvetiš se lahko bolj, nego naš o. Bonaventura.“

* * *

Preudarimo sedaj, kdo naj miloščino deli in komu naj jo deli? Pobožni Sirah veleva: „Sin, miloščine ne odteguj ubogemu in ne odlašaj darú njemu, ki je v stiski.“ Kajti Bog deli imetje človeku ne le v njega lastno rabo, nego tudi v podporo ubogemu. Kdor je imovit, naj da ubogajme. Če se pa vpraša, koliko naj se da miloščine, more se v obče odgovoriti: „Kakor premoreš, tako bodi usmiljen. Ako imaš veliko, obilno dajaj; če imaš malo, prizadevaj si tudi to malo rad podeliti.“ Pri tem ni le gledati na prihodke, nego treba je tudi računati z okoliščinami stanu, v katerih se kdo nahaja, in na stroške, ki je zahteva ta stan. Te stroške je treba najprvo pokriti¹, potem pridejo na vrsto obveznosti do posameznih, n. pr. do upnikov. Kar preostaje, deli naj se ubogim. Kajti Krist je veleva: „Dajte pa vbogajme od tega, kar preostaje (ne od vsega, kar potegneta).“ (Luk. 11, 41.) Potemtakem utegne on; ki ima sicer več prihodkov, nego drugi, manj imeti za podelitev miloščine, nego ta. Ne more se pa določiti prav natanko, koliko naj se vbogajme deli od preostaline²; nekteri bogoslovci menijo, da petdeseti del, drugi, da deseti del. — Prava krščanska ljubezen in usmiljenje daje tudi več nego jo sili dolžnost: ona deli dobrote radodarno in obilno

¹ Tu sem se stjejo stroški za stanu primerno vzgojo otrok, za vzdrževanje poslov, ki je zahteva stan, za vzdrževanje stanu primernega omizja ter pogoščevanje gostov.

² Ako bi kdo ne dal nobene miloščine od tega preostanka, zord bi smrti greh, akopram bi preostanek porabil v dosego česa višjega. Kristijan sme sicer v tak visok namen porabiti del preostanka, nikakor pa ne vsega preostanka tako, da bi preziral uboge. Saj je Krist določno rekel: „Dajte vbogajme od tega, kar vam preostaje“.

lik Bogu. V veliki bližnjikovi sili je človek dolžan priti mu na pomoč s prihodki, ki so deloma odločeni za stanovske potrebščine. V slučaju skrajne sile pa mu moramo biti ob roki s prihodki, ki je sicer treba naš stan. Kdor si resno predočuje veliko potrebo, v kateri je čestokrat bližnjik, ta najde dosti pomočkov, da mu priskoči, ne da bi bilo to na posebno lastno škodo.

Koga naj ljubimo posebno? Sv. evangelij izrecno veleva, da človek naj stariše, supruga, brate, sestre, sorodnike in domače¹ bolj ljubi, nego ptujce, kajti 4. božja zapoved se glasi: „Spoštuj očeta in mater“. Sv. Pavel pa veli: „Naj možje ljubijo svoje žene, kakor svoja lastna telesa“. „Dobro storimo vsim, zlasti pa domačim po veri.“ (Gal. 6, 10.) Torej se nam soverniki pred drugoverci. Kaj pa, če bližnjemu le tem načinom moremo dobro storiti, da si škodujemo samim? — Katero bodi tu merilo in ravnilo? Tu je treba razločiti; ali se bližnjik nahaja v telesni ali v duševni sili. In če je v potrebi: ali je ta potreba navadna, ali velika ali pa še celo skrajna. Če bližnjiku ni sile, potem nisi obvezan, njemu dobro storiti v škodo svojega imetja, vsak je namreč samemu sebi najbližji.

Če se bližnjik nahaja v navadni potrebi, treba mu je z lastno škodo biti ob roki. Ta škoda pa ne bodi velika, ker si bližnjik sam lahko pomaga iz potrebe in ker ga stiska preveč ne tlači. Samo ob sebi se umeva, da nismo dolžni pomagati vsem, ki so v navadni potrebi. To je namreč sploh nemogoče, in ako bi tudi mogoče bilo, bilo bi to nam v nemalo škodo.

Ako je bližnjik v veliki potrebi, moraš mu pomagati, dasi je tebi v neveliko škodo.

Ako je pa bližnjik v skrajni telesni sili, mora mu biti človek ob roki, če tudi

¹ Zato je v skrajni sili n. pr. življenja, pred vsemi drugimi vsak starišem pomagati dolžan, ker njim se je zalivaliti za življenje in temelj vseh drugih dobrot. In sicer so oče pred materjo. Za stariši naj zakonski svojemu suprugu bude ob roki: „Človek bude zapustil očeta in svojo mater in se bude držal svoje žene“. Potem pridejo na vrsto otroci, nato je pomagati bratom in sestram, sorodnikom in slednjič domačinom. Nekomu je bilo stavljeno vprašanje: koga naj bi človek rešil, če mati in žena stojita na mostu, ki se podira. Odvrnil je: Most se ne podere („Pons non ruct“). Tem načinom se je hotel ogniti odgovoru. A po moralki je zgoraj rešeno to vprašanje.

z veliko škodo zase; kajti bližnjika življenje je dobro višje vrednosti, nego je to denar in blago imovitega človeka.

V slučaju skrajne duševne potrebe bližnjikove —, to je: ko se nahaja v nevarnosti, da izgubi izveličanje — moram celo svoje življenje zastaviti zanj. Kajti večno bližnjikovo življenje je imenitnejše dobro, nego moje časno življenje. Seveda to velja le o ljubezni, ki smo jo pod grehom bližnjemu skazati dolžni. — Nezavirana ali voljna ljubezen še več stori, kakor je sv. Pavel vskliknil: „Želel sem sam izobčen biti, ločen od Krista za svoje brate“. — Take požrtvovalne ljubezni učili so se svetniki od Jezusa Krista, ki je iz nebes stopil na zemljo, iskat in izveličat, kar je bilo izgubljenega; ki je reven postal, da obogati, in ki je dal svoje življenje v odrešenje za njih veliko. Naš božji učenik pa nam vsem veli: „Zbirajte si zaklade v nebesih, ker jih ne konča ne rija, ne molj, in kjer jih tatje ne izkopljejo in ne ukradejo. Kjer je namreč tvoj zaklad, je tudi tvoje srce.“

Župnik Alojzij Kummer.

Stari dolg.

V vznožju mogočnega gorskega korena Alp, kjer se ponosno razprostirata dve veličastni dolini, stoji kmetsko poslopje. Ti veličastni dolini, rekel bo marsikdo, povelečujete s svojo slikarsko krasoto vso okolico. Kdor pa natančneje pregleda krog sebe, zapazi kmalu, da ima to poslopje s svojim bliščečim ozidjem zelo neugodno lego tu na severni strani. Dva gola vrhova hribov zapirata solncu sij na to mesto. Samo enkrat v letu in sicer, ko se dan obrne, se zabliska svitli solnčni žarek čez skalni preduh in potem je čarobni blesk zopet pri kraju za nekaj časa. Mali potoček šumlja, kakor dar ponosnih hribov in človeška umetnost si je postavila tu mlin, kateri se dolgo trudi, preden spravi vrečo moke na dan. — Plazov, povodenj se tu ni bati, kajti vidi se, kakor bi bila nesreča sama pozabila, da tu bivajo človeška bitja.

Vse drugače pa je na južni strani. Tu so zelene livade, rodovitna polja in šumeči hudo-

urnik vali svoj kristalni odliv doli v dolino. Zavarovano pred vsemi nezgodami gorá stoji na prijaznem griču poslopje družega kmeta Jerneja. Kdor si hoče imeti dve podobi — siromaka in bogatina — nima boljšega izgleda, nego sta ta dva soseda Ivan in Jernej.

Ivanova družina je imela večkrat hude čase, obdarjena je bila bogato z otroki. Zvesta je bila sicer te hiše pobožnost, a živenski dohodki so bili pičli. Mlin ni mogel vse obitelji preživiti, zato je hodil Ivan na dnino in zraven je oskrboval svoj mlin. Najstarejši deček Martin je služil za pastirja pri sosedu Jerneju. Od ostalih osmerih otrok je bil najstarejši star devet let.

Oče Ivan je bil prav dober kristijan, a vendar je imel eno veliko napako. Bil je namreč lovski tat. Vsak večer se je splazil iz hiše s puško na rami, katero je podedoval po svojem prijatelju. Vrnil se je vselej z gotovim plenom domov. To je bila tatvina v očeh postave in za tako dejanje se je tudi strogo kaznovalo. Ali vendar rojen gorski sin, navajen od otročjih let na puško, nebi je bil dal iz rok za noben denar. Zaman ga je njegova žena prosila: „Ivan pusti nesrečni lov. Rajši hočem po noči delati, nego da bi se jaz in moji otroci živili z ukradenim mesom.“ Ali vse prošnje niso nič izdale. Vselej ji je odgovoril, da ga k temu priganja sila.

Kako pa je bilo pri sosedu Jerneju? Denarja je imel Jernej polno skrinjo, otroka nobenega in daleč na okrog je slovel za najbogatejšega moža. Le včasih na večer se je izmuznil iz hiše, s počrnelim obrazom in v stari obnošeni obleki. Ni se rad po dnevu pokazal med ljudi. Samotno se je plazil po stezi navzgor, divjačiti se mu je zdelo prav tako potrebno, kakor kakemu zdravniku puščati kri. Mislil je, da mora umreti, ako ne bi vstregel svoji strasti. Ako je Jernej ustrelil divjo kozo, pustil jo je ležati, ne da bi jo pobral ali nesel domov. Zato ni tudi njegova žena nič hudega slutila. Nekokrat je šel Nikolaj, gozdarjev pomočnik, iskat lovskega tatu in naslednjo jutro so ga našli mrtvega. Ljudje v okolici so bili zelo razburjeni in vsi orožniki, gozdarji in drugo ljudstvo je hitelo na mesto, kjer so našli mrtveca. Truplo so prinesli v mrtvašnico in sodnija je izrekla, da se je tu izvršil umor, ker na kraju, kjer je ležalo truplo, ni bilo nikakega nevarnega mesta, da bi se bil Nikolaj ponesrečil. Dognalo se je, da je bil Nikolaj v boju z lovskim tatom

in da ga je slednji potem pahnil v propad. Ker je bil Ivan poznan lovski tat, letel je sum nanj. Ivanova žena je med tem klečala doma in klicala vse svetnike na pomoč. Sodnija ni dolgo preiskovala stvari, prijela je Ivana ter ga odvedla v ječo. Žena njegova pa je ostala s svojimi nedorastlimi otroki, zapuščena in od vseh zaničevana. Starejšega dečka Martina tudi ni smel več imeti sosed Jernej, kajti vaščani so bili tako brezsrčni, da so v jednomer kričali, da sin ne bode nič boljši nego oče. Jernej se je dolgo ustavljal vaščanom, a slednjič se je vender udal. Podaril je Martinu kravo ter rekel njegovi materi: ako bode v potrebi, naj se oglasi le pri njem. Drugi, kateri je tudi imel usmiljenje z Martinom, je bil domači učitelj. Poučeval je namreč dečka posebej, ker je vedel, da ima bistro glavo. Sosed Jernej je hotel, da bi postal Martin občinski pisar, ali učitelj mu je rekel, da bi bilo najboljšo za dečka, ako bi se našel dobrotnik, kateri bi ga poslal v latinske šole. Dobro, reče Jernej učitelju, ako mislite, da bode kaj iz dečka, plačeval bodem jaz zanj. S solzami v očeh se je učitelj zahvalil Jerneju za to blagodušno delo. Ko je pa Martin šel v šolo, stikali so ljudje glave, Jernejeva žena pa je povedala možu v obraz, da v njegovi glavi ni vse v redu.

Jedno leto je minulo, kar se je izvršil umor. Še vedno je sedel Ivan v ječi. Do sedaj še ni imel nikakega izpričevala, da bi se bil izkazal nedolžnega. Tega tudi ni mogel tajiti, da je lovski tat. Ivanova žena ni mogla družega, nego moliti. Tožila in vzdihovala ni, potrpežljivo je prenašala hudi vdarec.

Med ljudstvom je bila splošna govorica, da je bil Nikolaj umorjen. Nekateri so dolžili tudi Jerneja, ali vender dokaza za to ni imel nihče. Ivan je bil obsojen na dvajsetletno ječo. Kakor strela je zadelo to Ivana in obraz si je pokrnil z rokami. Žena njegova, katera je bila tudi v dvorani in je čula možovo obsodbo, padla je v nezavest. Vsi, kateri so poznali Ivana, sklenili so z Jernejem skrbeti za sirote. Na Ivanovem domu je vladala puščoba. Revščine prav za prav ni bilo, ali veselih obrazov in poprejšnjega petja ni bilo slišati nič več. Ivanova žena je molila s svojimi otroci za oproščenje moža in očeta.

Martin je v gimnaziji dobro napredoval, bil je priden, pobožen in vzgleden. Ni mu dosti manjkalo in bil bi prvi v razredu in gotovo bi

tudi bil, ko ne bi bil sin — ubijalčev. Za Martina je Jernej po očetovsko skrbel in, kadar je prišel na počitnice, vselej je bil pri njem dobro sprejet. Osem let je preteklo v britkeji žalosti in hrepenenju na Ivanovem domu. Martin je prišel zopet domov. Sedaj pa je prinesel spričevalo v žepu, da je z dobrim vspehom dovršil gimnazijo. Prišlo je tudi pismo na Martina, katero je imelo kaznilnično znamko: bil je pozdrav od očeta. V slabih nejednakomernih potezah je bilo napisanih par vrstic, katere so dovolj jasno povedale, da je oče po nedolžnem v ječi. Opominjal je sina, da naj bode svoji dobri materi in sestram svetovalec in podpora. Martin je strastno poljubil pismo in dve svetli solzi sta mu kanili na list. Jernej je hotel, da se mora Martin dalje učiti in on se je odločil za duhovski stan. A, predno je dospel Martin v semenišče, bilo je vender mnogo zaprek. Pred vsem se mora vsak izkazati, da je poštenih starišev. Če je pa njegov oče v ječi, to je vender nekaj zelo neprijetnega. Ali Jernej je šel k škofu prositi pomoči, in Martin je bil sprejet v semenišče.

Gospica M. R.

(Konec prihodnjič.)

Vladarji - drugoverci obiskujejo papeža Leona XIII.

Meseca aprila t. l. sta nemški cesar Viljem in angleški kralj Edvard obiskala papeža.

Glede angleškega kralja je omeniti, da že skoro 400 let ni bil noben angleški kralj pri papežu, t. j. odkar je pretrgal Henrik VIII. zvezo z Rimom. Naj tu sledè nekatere črtice o tem kralju. Ta Henrik je vladal od 1509.—1547. leta. Bil je zelo nadarjen in učen. Njegov oče mu je zapustil dobro vrejeno državo, pa tudi denarstvo v dobrem stanju ter izvrstno izvežbano številno vojsko. Po teh pomočkah se je lahko dvignil do vladarja prve vrste in je lahko dosegel svetovno ime. A vsi ti pomočki so se razbili ob klečatih nevere in pohotnosti. V začetku kazal se je sicer vnetega pokrovitelja katoliški veri, zelo se je ustavljal reformaciji in je dejanski ustmeno kakor pismeno nastopal zoper Lutrovo krivo vero, tako da mu je papež podelil častni naslov „branitelj cerkve“ Ko pa papež ni hotel vgoditi nedopustni zahtevi, da bi mu bil ločil zakon, sprl se je z njim in je

vpeljal tako zvano suprematno prisego, po kateri se je proglasil duhovnim in svetnim poglavarjem. Sostavil je poseben verski sestav (angleško cerkev l. 1535) in vsem nasprotnikom zažugal ječo in smrt. Kdor ni hotel storiti te prisege, imeli so ga za puntarja in bil je usmrčen. Med drugimi je zadela ta osoda 2 kraljici, 2 kardinala, 2 nadškofa, 18 škofov, 13 opatov, 500 redovnikov, 18 doktorjev bogoslovja in pravic, 12 vojvod in grofov, 194 plemenitažev, 124 mestjanov in 110 žensk. Med spričevalci so bili škof Fischer, kraljev učitelj in prijatelj, in pobožni ier učeni kancelarij Tomo Mor. Gabi se nam, kaj več omenjati o šestih ženitvah kralja. Dve kraljici je dal obglaviti: Ano Boleyn in Katarino Hovard. Dve kraljici je zavrzel: Katarino iz Aragonije in Ano pl. Cleve; ostali dve ste bili Jovana Seymour in Katarina Parr. Najvažnejša državna opravila je poželjivi kralj poveril kardinalu Valsey-u, in potem — ko je bil ta prišel ob milost in bil z dvora odstranjen — pa kardinalu Kramerju, nadškofu Canterbury-skemu, kterega imenujejo zgodovinarji prvega pošpešitelja cerkvene reformacije na Angleškem. Kralj Henrik je l. 1547 prominul. Umrl je v obupnosti ter je pred smrtjo rekel krog stoječim: „Prijatelji, vse smo izgubili: državo, čast in slavo, vest in — nebesa.“

Anglikanska cerkev, ločena od katoliške, hiralala je vse skozi; a v novejši dobi se je mnogo izmed olikanih Anglikanov izpreobrnilo k katoliški cerkvi. Tudi letošnji obisk kralja Edvarda pri papežu Leonu XIII. vtegne v vatikanu izdatno izboljšati razmere in rast katoliške cerkve v Angliji.

Par dni pozneje je posetil nemški cesar Viljem papeža Leona XIII. Z velikim spremstvom — bilo je 8 voz — se je peljal cesar, obdan od pruskih kirasirjev v vatikan. Ondi so ga pozdravili njegovi podániki: v Rimu ta čas bivajoči nemški škofje. Vse papeževe straže so mu izkazale vojaške časti. Papež mu je prišel na proti do vrat svoje sobe, prijel ga za roko in peljal do sedeža, cesarju pripravljenega. Razgovarjala sta se 20 minut, besede so ostale tajne. Po tem tajnem pogovoru je cesar predstavil svoja dva sinova in gospodo iz spremstva. Papež je rekel princema kažoč na cesarja: „Posnemajta svojega očeta“. Opazilo se je, kako globoko je cesar prepričan o važnosti vere za blagor držav. Spriča temu je tudi ta,

da je bil sedaj že v tretje osebno pri Leonu XIII. Pri obedu pred posetom — kterega so se tudi vdeležili kardinali Agliardi, Gotti in Rampolla — je bil pogovor o kulturnem boju v Franciji. Cesar je menda dejal: „Bojim se zelo za ta narod, ker je zapustil Boga“. Sploh se govori, da je bil ves nastop cesarjev zelo vgodnega vtisa na vaticanske kroge.

Župnik Alojzij Kummer.

Mučenci.

Starokrščanska povest Milutina Mayerja.

(Dalje.)

„Za kazen je moral potem plesati bos po živi žerjavici in nato so ga polmrtvega vlačili po trikliniju. Naposled so mu našteli na vrtu še kakih dvajset gorkih . . .“

„Grozno!“ vzklikne Lukrecija prijemši se z obema rokama za glavo.

„Tako se zabavajo plemeniti Rimljani“, nadaljuje jezno mladenič. „Zgrražajo se, ko čitajo o grozovitosti in razuzdanosti nekdanjih cesarjev Nerona in Helijogabala, a sami niso nič boljši. Cesarja Nerona obsojajo, ker je dovolil, da so pobili preko četrsto nedolžnih sužnjev prefekta Pedanija Sekunda samo zato, ker je eden izmed njih ubil tega okrutneža. Pravijo, da je bilo to krivično. A da danes ubije kak suženj iz obupnosti svojega gospodarja, predlagali bi oni sami še hujše kazni. Naši Rimljani so ljudje brezcutni in brezobzirni. Za nesrečne sužnje ni nikjer pravice. Rimski zakoni dopuščajo, da se jim gode vsakovrstna nasilja. Kar čudim se, da so tako potrpežljivi. Ne bilo bi čudno, ko bi se zopet uprli za toliko krivic . . . Suženjstvo ni dostojno nas Rimljanov, ki se štejemo povsod za prve nosilce omike.“

Lukrecija je ponosno gledala na svojega sina. Dobro so ji dele take besede iz njegovih ust. Po njih je spoznala plemenitost njegovega srca. Zadovoljna je bila, saj se je uverila, da njeni lepi nauki niso pali na nerodovitna tla . . .

„Mladi gospodar“, oglasi se sedaj tudi sužnja Afra, „samo nauk, ki ga je učil Krist, prinese pravičnost in usmiljenje nam nesrečnim sužnjem. Oj kolika sreča, ko bi se ves svet oklenil tega izveličalnega nauka . . .“

„Da, Afra, krščanska vera ne pozna razlike med ljudmi. Ona edina bi mogla preroditi rimski svet . . . Toda vse zastonj, ker se cesarji in senat protivijo tej veri in jo imajo za državi nevarno . . . Krist ne bi smel nikakor dovoliti, da se njegovi verniki zasmehujejo in preganjajo; zakaj ako je on tako vsemogočen, kakor ste mi pripovedovali, moral bi storiti čudo in čuvati vse tiste, ki so sprejeli njegov nauk!“

„On je delal in dela čuda še dandanašnji“, pritrjuje Afra. „Mar ni to največje čudo, da se njegovi verniki dan za dnevom množe vkljub vsemu preganjanju in mukam?“

Julij je pazno poslušal oduševljeno Afro in se zamislil . . . Po daljšem premolku ji reče:

„Prav praviš! To je zares čudo.“

„Zagotavljam vam, gospodar, da bi bilo še več vernikov, ali Kristov nauk zahteva čistost, ponižnost, zmernost, potrpežljivost . . . Nadalje, da ne obupujemo nikdar in v nobeni težavi, nego da iščemo vsekdar oporo v njem . . .“

„Takega nauka seveda ne ljubijo mehkužni Rimljani! . . . Vživanje, brezmejno vživanje, to je svrha njihovega življenja . . . Treba še mnogo časa, da zavlada Kristov nauk na zemlji . . .“

„Da nas čuje gospodar sedaj, ali bi zahrnel!“ oglasi se tudi druga sužnja, ki je doslej molčala in le poslušala pogovor med Lukrecijo, Julijem in Afro.

Tudi njo je Afra — vneta kristijanka — pridobila za Kristov nauk. Res, da še ni bila krščena, ali že se je pripravljala za ta sveti in vzvišeni čin . . .

Emonski.

(Dalje prihodnjic.)

Z r n j e.

Ali ima človek dušo? Imeniten, a brezveren zdravnik vpraša v bolnišnici duhovnika: „Kajne, gospod, vi delate za izveličanje duš?“ — „Da!“ — „Toda, ali s te že videli dušo?“ — „Ne!“ —

„Ali ste jo že pokusili?“ — „Ne!“ — „Ali ste jo že duhali?“ — „Ne!“ — „Ali ste jo že slišali?“ — „Ne!“ — „Ali ste jo že čutili?“ — „Da!“ — „Torej od petih človeških čutov, je le eden čut, ki govori za bivanje duše. Ej, duša, to je izmišljotinja!“ — „Vi ste zdravnik, kajne! Zdravite bolečine?“ — „Da!“ — „Ali ste bolečino že videli?“ — „Ne!“ — „Ali ste jo že pokusili?“ — „Ne!“ — „Ali ste jo že slišali?“ — „Ne!“ — „Ali ste jo duhali?“ — „Ne!“ — „Ali ste jo že čutili?“ — „Da!“ — „Torej je od petih človeških čutov le eden čut, ki ve o bivanju bolečine. In vi, učeni gospod doktor, ste vendar toliko lahkoverni, da verjamete da je bolečina. Zato sem pa tudi jaz tako lahkoveren, da enemu svojemu čutu verjamem, da biva duša. Da, jaz in vi, gospod zdravnik, oba imava dušo, ki bode ali v veri izveličana ali v neveri večno pogubljena!“ o. M.

Božja pravica. Dva duhova spremljata vsako ljudstvo v teku časa: dobri in zli duh. Pogosto se grdo spopadeta kakor pri Danijelu angelj Perzijanov in angelj Grkov. Ako je greh prevladal ljudstvo, zmaga duh teme. Ko je posoda jeze napolnjena, izlije se nad ljudstvo in ljudstvo si samo sebi pripravi padec, ali pa pride tujcev jarem nad nje. — Tako je z božjo pravico — trdi učeni Görres.

L. P.

Kako moramo jesti? „Dragi bratje“, nagovori nekoč opat svoje samostance pri zajutruku — „povedati vam hočem svoje sanje. Zdelo se mi je, da sedimo trije bratje pri večerji. V ustih prvega se je bil pusti ječmenov kruh izpremenil v med; v ustih drugega je ostal tak, kakoršen je bil; v ustih tretjega pa se je izpremenil v pelin. Odkod to, da je isti kruh imel trojen okus?“ Bratje mu niso znali odgovoriti; — zato pojasni opat to jedilo sam rekoč: „Prvi je jedel svoj kruh ponižno in s hvaležnim srcem; drugi ni niti pomislil na Boga; tretji je vžival svoj kruh nezadovoljen in mrmraje. — Zadovoljnost in hvaležnost proti Bogu nam sladi najmanj vžitek; nezadovoljnost in nehvaležnost pa pelini ljudem vsako veselje.“ „Ave Maria“ 1897 str. 4. — n.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.